

tandagnissel

Emellanåt flamar kritiken upp mot det sk pampväldet. Nu är det inte alldeles klart vad man menar med uttrycket. En del anser att en "pamp" är en streber, en potentat som har en benägenhet att strunta i andras intressen och grötmyn-digt och hänsynslöst utnyttja sina egna maktbefogenheter. Andra menar att pampväldet är en logisk följd av att de styrande tappat kontakten med folkopi-nionen eller avsiktligt sätter sig över denna: de vet ju alltid bättre och vill be-stämna om allting. Även osmakliga före-teelser som det socialdemokratiska partiets kollektivanslutning av fackföre-ningsmedlemmar kan framhållas som ex-empel på kvalificerat pampvälde.

Regeringens socialiseringspolitik drivs just nu försiktigt. Det parlamenta-riska läget tillåter inga socialistiska yvigheter. Man arbetar diskret, enligt den sk kronärtskocksmetoden. Man flyttar successivt och målmedvetet fram sina po-sitioner på många, ofta ganska små sam-hällsområden, där motståndet inskränker sig till den förfördelade gruppen, som mestadels framstår som ointressant ur opinionsmässig synvinkel.

Ett exempel på detta är tandvårdspoli-tiken.

Antalet tandläkare är förhållandevis blygsamt här i landet. Yrkeskåren hör dessutom fackligt hemma hos SACO och betraktas alltså av regeringen som ett lov-ligt och lockande villebråd.

När tandvårdsreformen förbereddes häromåret, skedde det under aktiv och positiv medverkan från Sveriges Tandlä-

karförbund. Men regeringen kunde i slutvändan inte motstå frestelsen att lägga sig på kollisionskurs mot tandläkarna. Med detta hoppades man kunna vinna röster i 1973 års val. Sedan dess har konfrontationspolitiken gentemot tandläkarna intensifierats, framför allt genom två åtgärder.

Under andra hälften av 1974 infördes etableringsstopp för tandläkare. Inga nya privata tandläkarpraktiker fick startas. Men inte nog med det. Det blev också förbjudet att överlåta en praktik. Detta ledde stundtals till groteska konsekvenser. En sjuttioårig tandläkare ville sluta arbeta, därför att hans syn försämrats. Men han fick inte sälja sin praktik, utan måste forsla hela den dyrbara utrustningen till soptippen! En trettioårig tandläkare avled oförmodat. Hans änka fick inte avyttra praktiken, utan tvingades säga upp de två biträdena och enligt de nya Åman-lagarna betala dem sex månaders lön vardera! Exempelen kan mångfaldigas.

Socialminister Sven Aspling hävdar att dessa bestämmelser tillkommit av omsorg om folktandvården. Mycket tyder på att det realiter är fråga om första steget av en socialisering av tandvården, även om etableringsstoppet i någon mån mjukas upp.

Köerna framför tandläkarmottagningarna fortsätter oförtrutet att växa. Halvårslånga väntetider är vanligt. Trots detta har tandläkarna beordrats att använda en allt större del av sin arbetstid

till att fylla i — inte tänder utan blanketter. Det senaste årsskiftet tillkom en ny, ännu mera komplicerad blankett. Från tandläkarhåll har uppgivits att det kommer att ta bortåt tjugo procent av arbetstiden att tillgodose de offentliganställda byråkraternas blankettbehov.

Man frågar sig om regeringen trots allt inte gått för långt. I sin ambition att tråkassera tandläkarkåren har den även gett alla dem som alltjämt har sina tänder i behåll ett värkande dråpslag. Det är patienterna som drabbas hårdast genom att behöva vänta olidligt länge i tandvårdsköerna och som förorsakas onödiga lidanden och utgifter — och detta enbart därför att en betydande del av tandläkarnas arbetsdag måste ägnas åt blankettfylleri.

Jag drömde, jag tänkte, jag vet icke vad, sade Erik Gustaf Geijers viking en gång. Fortsätter regeringens ondsinhet gentemot tandläkarna och därmed mot alla tandvårdsbehövande medborgare, kanske allt fler av dem vet precis vad de drömmer om.

Det är att tandläkarnas överpamp, Sven Aspling själv, efter en rejält tilltagen väntan hamnar i en tandläkarstol. Och att vederbörande tandläkare handlar som representant för hela sin kår och alla tandvårdsbehövande genom att låta borden obevligt gå till roten med det onda.

En dröm så skön som någon — att socialministern får den tandläkarbehandling han förtjänar!

Matti Häggström